

Η ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ

Είς μίαν αίθουσαν τοῦ Τραμπατζείου Γυμνασίου φυλάσσονται τὰ παλαιοντολογικὰ εὐρήματα τῆς περιοχῆς καὶ ἀποτελοῦν τὴν Παλαιοντολογικὴν Συλλογὴν Σιατίστης. Ἡ ἰδρυσίς τῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1906, ὅποτε ἐσχηματίσθη ὁ πρῶτος πυρῆν ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον καθηγητὴν τότε καὶ μετέπειτα Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Ἀναστάσιον Δάναν, ὅστις ἐπὶ ὀλόκληρον 15ετίαν ἠρεύνησε, συνέλεξε καὶ ἐτακτοποίησε τὰ παλαιοντολογικὰ εὐρήματα εἰς τὴν ἀνωτέρω αἴθουσαν τοῦ Γυμνασίου.

Ἀφορμὴν τῆς ἐρένης καὶ ἰδρύσεως τῆς Συλλογῆς ἔδωσεν ὁ μακαρίτης ἐκ Πολυλάκκου Νικ. Διαμαντόπουλος, ὁ αὐτοαποκαλούμενος «Μαντέμ-Πατισάχ», ὅτε οὗτος κατὰ τὸ 1902 ἀνασκάπτων τὸν κήπον τῆς οἰκίας του ἐξέχωσεν εὐμέγεθες τεμάχιον ἀπολιθωμένου «ζύλου», ὃς οὗτος τὸ ἐχαρκτήρισεν, ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ ἀπολιθωμένου χαυλιόδοντος, ὃς ἐχαρκτηρίσθη ἀργότερον ὑπὸ τοῦ Παλαιοντολόγου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Νικ. Σκούφου.

Ἐκτοτε καὶ ἐπὶ μίαν 15ετίαν ὁ ὡς ἄνω Γεν. Ἐπιθεωρητὴς μετὰ τὴν παρόρμησιν, τὰς ὑποδείξεις καὶ τὴν συμβολὴν τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ν. Σκούφου καὶ Κ. Κτενᾶ ἐπεδόθη μετὰ ζήλου καὶ θερμοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς τὴν ἔρευναν τῆς περιοχῆς καὶ εἰς τὴν συλλογὴν ἀρκετῶν εὐρημάτων. Τὴν συλλογὴν συνεπλήρωσεν ἀργότερον ὁ μακαρίτης γυμνασιάρχης Ν. Λιάκος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ γράφων, ἐργασθεὶς ἐπὶ μίαν δεκαετίαν.

Μεταξὺ τῶν νέων εὐρημάτων ἦτο καὶ τεράστιος μηρὸς ἐλεφαντοειδοῦς, τὸν ὁποῖον ἐξέχωσε καὶ μετέφερον ὁ ὑποφαινόμενος μετὰ τῆς σχετικῆς κνήμης, πλὴν ὅμως λόγῳ σαθρότητος ἠναγκάσθη νὰ τὸν ἐπικαλύψῃ ἐκ νέου.

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο γνωστὴ τόσον ἐν Ἑλλάδι ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ ἐπροκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον πλείστων ἐπιστημόνων. Μεταξὺ ἄλλων ἤλθον κατὰ καιροὺς καὶ τὴν ἐξήτασαν ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Μάξ. Μητσόπουλος, ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἰένης Sohl, ὁ παλαιοντολόγος καθηγητὴς τοῦ Μουσείου τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας τῆς Ν. Ὑόρκης Brown καὶ ἡ Miss Hashue, ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἰένης Robert Bleck.

Δυστυχῶς τὴν συλλογὴν ταύτην ἡ βάνδαλος συμπεριφορὰ τῶν κατακτητῶν κατὰ τὰ ἔτη 1941-1944 μετέβαλε κατὰ μέγα μέρος εἰς σωρὸν συντριμμάτων, πλὴν ὅμως μερικὰ ἐξ αὐτῶν μετὰ κάποιαν προσπάθειαν καὶ ὑπομονὴν δύνανται νὰ συγκολληθοῦν καὶ ἀποκατασταθοῦν. Αἱ παρατιθέμεναι φωτογραφίαι δύνανται νὰ δώσουν κάποιαν ἰδέαν τοῦ καταστραφέντος παλαιοντολογικοῦ θησαυροῦ τῆς Συλλογῆς Σιατίστης:

Εἰκὼν 1: Μηρὸς. Μῆκος 1,38 μ., περίμετρος κεφαλῆς 0,75 μ., περιφέρεια λεπτοῦ μέρους 0,30 μ.

Εἰκὼν 2: α) Εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον: Ὁμοπλάτη τετραστία, σχεδὸν ἀκεραία κατὰ τὰ 3/4. Μῆκος ράχεως 0,60 μ., πλάτος 0,50 μ.

β) Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀριστερά: Τραπεζίτης μαμούθ μῆκους 0,32 μ. μετὰ 15 θηλάς, μετὰ ἀρίστην ἀδαμαντίνην καὶ ἀνοικτὴν μασητικὴν ἐπιφάνειαν.

γ) Ὁμοίως εἰς τὸ κέντρον: Λαγόνιον ὁστοῦν μετὰ περιφέρειαν κοτύλης 0,58 μ. καὶ διάμετρον 0,19 μ.

δ) Ὁμοίως δεξιὰ: Σιαγὼν μαμούθ μετὰ τραπεζιτῶν μῆκους 0,45 μ.

Εἰκὼν 3: Χαυλιόδους μαμούθ. Μῆκος 1,50 μ., περιφέρεια βάσεως 0,60 μ., μετὰ κανονικὴν καμπυλότητα, ἣτις ἀναγομένη εἰς περιφέρειαν θὰ ἔχη ἀκτῖνα 4,90 μ.

Ἐπιπλέον ἐπίσης εἰς τὴν Συλλογὴν: Κέρας ρινοκέρου μῆκους 0,47 μ. καὶ δύο χαυλιόδοντες πιθανῶς μαστόδοντος ὀλικοῦ μῆκους 2,20 μ. μετὰ μικρὰν κύρτωσιν. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωτέρω ἀπολιθωμάτων χερσαίων ζῶων ὑπῆρχον καὶ τινὰ θαλασσίων, ὡς καὶ ζῶων τῶν γλυκεῶν ὑδάτων.

Τοιαύτη ἦτο ἡ Παλαιοντολογικὴ Συλλογὴ τοῦ Τραμπατζείου Γυμνασίου Σιατίστης. Εὐχόμαι ἔπως συντόμως προκληθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν εἰδικῶν καὶ ἐνεργηθοῦν συστηματικαί ἐρευναι εἰς τὴν περιοχὴν Βοΐου, ἡ ὁποία, ἀποτελοῦσα τμήμα τῆς Αἰγῆτιδος αὐλάκος, διασώζει εἰς τὸ ἔδαφός τῆς καὶ εἰς σχετικῶς μικρὸν βάθος θησαυρὸν ἀπολιθωμάτων τοῦ ζῳικοῦ βασιλείου.